
PWYLLGOR CRAFFU CYMUNEDAU, 04-12-12

YN BRESENNOL (aelodau'r Pwyllgor) - Y Cynghorydd Eric M. Jones, (Cadeirydd);
Y Cynghorydd Angela Russell, (Is-gadeirydd).

Y Cynghorwyr:- Craig ab Iago, Stephen Churchman, Gwynfor Edwards, Annwen Hughes, Louise Hughes, Dilwyn Morgan, Linda Morgan, Tudor Owen, Caerwyn Roberts, Mike Stevens, Mandy Williams-Davies, Gethin Glyn Williams, Robert J. Wright ac Eurig Wyn.

HEFYD YN BRESENNOL: Y Cynghorydd Sion Wyn Jones, (mewn perthynas ag eitem 5 ar y rhaglen - Ffordd Osgoi), y Cynghorydd W. Gareth Roberts, Aelod Cabinet - Amgylchedd, (mewn perthynas ag eitemau 5, 6 a 7 ar y rhaglen sef: Ffordd Osgoi, Strategaeth Wastraff a Chludiant.

y Cynghorydd John Wyn Williams, (Aelod Cabinet – Cynllunio, mewn perthynas ag eitem 8 ar y rhaglen – Ynni Gwynt.

SWYDDOGION: Arwel Ellis Jones, (Uwch Reolwr Gwasanaeth Comisiynu Corfforaethol, ar gyfer eitem 5 ar y rhaglen – Ffordd Osgoi), Dilys Phillips, (Pennaeth Democratiaeth a Chyfreithiol, ar gyfer eitem 5 ar y rhaglen – Ffordd Osgoi), Aled Davies, (Pennaeth Rheoleiddio), Dafydd Wyn Williams, (Prif Beiriannydd Trafnidiaeth a Gofal Stryd), Gerwyn Jones – Rheolwr Uned Cludiant Integredig), Gareth James (Rheolwr Cefnogi Aelodau a Chraffu) ac Ioan Hughes, (Swyddog Cefnogi Aelodau a Chraffu).

DYMUNIADAU DA

Nodwyd bod y Cynghorydd Nigel Pickavance yn methu bod yn bresennol oherwydd bod ei ferch wedi dioddef cyfnod o waeledd a'i bod dal i dderbyn triniaeth yn Ysbyty Alder Hey. Dymunwyd yn dda i'r teulu.

YMDDIHEURIADAU: Y Cynghorwyr Nigel Pickavance a Selwyn Griffiths.

1. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Datganodd y Rheolwr Cefnogi Aelodau a Chraffu buddiant personol yn eitem 5 ar y rhaglen - Ffordd Osgoi, oherwydd ei fod yn byw ym Methel.

2. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion y cyfarfod diwethaf o'r pwyllgor hwn, a gynhaliwyd ar 4 Medi, 2012, fel rhai cywir, yn ddarostyngedig i'r ychwanegiad canlynol:

Tudalen 1 : Nodi bod y Cynghorydd Craig ab Iago yn bresennol.

3. PENDERFYNIAD Y GWASANAETH DRAFNIDIAETH O'R ADRAN RHEOLEIDDIO I GEFNOGI ASESIAID Y LLYWODRAETH AR LINELL Ffordd OSGOI CAERNARFON A BONTNEWYDD

(i) Cyflwynwyd adroddiad yr Aelod Cabinet – Amgylchedd ac amlinellwyd cefndir y mater gan y Cadeirydd.

(ii) Esboniodd y Pennaeth Democratiaeth a Chyfreithiol:

- a) mai cynllun Llywodraeth y Cynulliad oedd dan ystyriaeth ac mai ymateb i'r Cynllun ar sail dechnegol yn unig a wnaed hyd yma;
- b) bod cyfle felly i'r Pwyllgor graffu ar yr ymateb technegol hwnnw a chraffu ar broses Llywodraeth y Cynulliad.
- c) byddai unrhyw sylwadau eraill fyddai'n berthnasol i ddefnydd tir a mwynderau gweledol ac ati yn faterion fyddai'n cael ystyriaeth mewn ymchwiliad cyhoeddus;
- ch) fod awdurdod gan y Pwyllgor Craffu i wneud argymhellion i Gabinet y Cyngor parthed unrhyw fater sy'n eu hanfodloni, ond byddai angen iddynt roi rhesymau clir dros yr argymhellion.

(iii) Cafwyd cyflwyniad gan y Cynghorydd Sion Jones, cynrychiolydd Ward Bethel, yn gwrthwynebu barn y Gwasanaeth Drafnidiaeth o'r Adran Rheoleiddio'r Cyngor, a oedd wedi datgan cefnogaeth i ganlyniad asesiad y Llywodraeth a oedd ar sail dechnegol, yn gefnogol i'r llwybr **porffor**.

Tanlinellodd yr aelod ei gefnogaeth i'r llwybr **melyn** ar gyfer y ffordd osgoi, sef ffordd osgoi'r Bontnewydd a ffordd osgoi Caernarfon hyd at Blas Menai.

Gwnaed y prif bwyntiau canlynol ganddo:

- byddai'r llwybr porffor, yn rhedeg drwy fferm Garreg Goch ac yn ei rhannu rhwng dau gartref;
- bod rhai o aelodau'r Pwyllgor Craffu Cymunedau yn ogystal ag aelodau'r Cynulliad o ogledd Cymru, gan gynnwys yr aelod lleol, Alun Ffred Jones, wedi ymweld â'r safle a bod effaith y llwybr porffor yn eu dychryn;
- bod Dirprwy Arweinydd y Cyngor, sef cynrychiolydd Ward Felinheli, y Cynghorydd Sian Gwenllian, hefyd yn gefnogol i'r ymgyrch dros ffafrio'r llwybr melyn;
- bod cymunedau Bethel a'r Felinheli'n gefnogol i gael ffordd osgoi, ond eu bod yn ffafrio'r llwybr melyn gan y byddai'n gwarchod tir amaethyddol da, a busnesau;
- bod perchnogion yn barod i werthu tir ar gyfer mabwysiadu'r llwybr melyn;
- byddai'r llwybr melyn yn golygu arbediad ariannol o £8.5miliwn;
- byddai'r llwybr melyn yn arbed 5 o ddamweiniau angheuol, 23 o ddamweiniau difrifol a 105 o ddamweiniau eraill;
- byddai'r llwybr porffor yn achosi trafferthion o safbwynt peryglon llifogydd.

(iv) Ategwyd y sylwadau yma mewn cyflwyniadau gan ddau o gynrychiolwyr cymuned y Felinheli, sef, Kenneth Brown, Cadeirydd y Cyngor Cymuned a Nerys Mair, sydd hefyd yn aelod o'r Cyngor Cymuned.

Nodwyd ymhellach ganddynt y byddai'r llwybr porffor yn andwyo'r amgylchedd a harddwch yr ardal gyda llwybrau cyhoeddus hefyd yn cael eu colli. Pwysleisiwyd ganddynt na ellid anwybyddu effaith andwyol y llwybr porffor a manteision y llwybr melyn mewn amrywiol feysydd gan gynnwys diwydiant lleol ar hyn o bryd ac yn yr hir dymor.

(v) Cafwyd cyflwyniad 'power point' gan Gareth Graham o Ward Bethel a nododd mai'r bwriad oedd tynnu sylw at faterion technegol y llwybr melyn.

Ymhelaethodd ar y prif faterion canlynol:

- arbed bywydau;
- arbed arian;
- arbed bywoliaeth oherwydd bod yna nifer o gyflogwyr yn yr ardal;
- arbed llifogydd mewn dau bentref;
- cadw ansawdd bywyd;
- arbed tir amaethyddol.

(vi) Nododd yr Aelod Cabinet - Amgylchedd, mai materion technegol oedd wedi cael ystyriaeth peirianwyr hyd yma a bod hyn wedi arwain at y llwybr porffor yn cael ei ffafrio. Credai felly y byddai'r materion y cyfeiriwyd atynt yn y cyflwyniadau'n cael ystyriaeth mewn ymchwiliad cyhoeddus.

(vii) Cyfeiriodd y Pennaeth Rheoleiddio at un cywiriad oedd angen ei wneud yn yr adroddiad ysgrifenedig sef ym mharagraff 3.15 fel ei fod yn darllen fel a ganlyn:

'Un mater sydd yn glir, ac wedi ei ystyried gan beirianwyr y Gwasanaeth Trafnidiaeth fel rhan o'u hystyriaethau, yw bod cylchdro Plas Menai a'r nifer o ddamweiniau yno heb eu hystyried yn llawn yn yr asesiad yma'

Fodd bynnag, nododd y Rheolwr nad oedd y cywiriad yn amharu ar yr asesiad mae'r peirianwyr wedi ei wneud.

(viii) Ymatebodd y Prif Beiriannydd Trafnidiaeth a Gofal Stryd yn briodol i'r sylwadau a wnaed yn y cyflwyniadau gan roi sylw penodol i'r prif bwyntiau canlynol:

- bod amcanu nifer damweiniau ar unrhyw gynllun yn cael ei asesu ar gyfartaledd o nifer y damweiniau sy'n digwydd pob cilomedr ar ffyrdd tebyg. Yn sgil hyn, mae'r ffigyrau o ran damweiniau'n ymddangos yn uwch ar y llwybr porffor oherwydd bod pellter y lôn yn hirach.
- bod cylchdro Plas Menai yn gylchdro pum braich lle mae nifer o ddamweiniau'n digwydd a byddai'r llwybr porffor yn lleihau trafferthion llif traffig yno;
- byddai peirianwyr yn dylunio'r ffordd er osgoi'r peryglon o lifogydd unwaith y byddai llwybr yn cael ei ddewis;
- bod y budd yn ymestyn tu hwnt i gostau adeiladu gyda sawl mater megis yr amgylchedd a threftadaeth yn cael ystyriaeth;
- bod gwahanol gymunedau yn ffafrio gwahanol lwybrau ac nad y llwybrau porffor a melyn yn unig oedd wedi eu hystyried;
- bod y llwybr porffor yn llinell sy'n gwbl ar wahân ac na fyddai'n effeithio ar y rhwydwaith lleol presennol;
- mai saith desibel a hanner oedd yn cael ei nodi o safbwynt sŵn mewn perthynas â'r llwybr porffor a bod hyn yn fach iawn;
- byddai'r llwybr melyn yn golygu mwy o effaith o safbwynt archeolegol na'r llwybr porffor.

(ix) Rhybuddiodd yr Aelod Cabinet - Amgylchedd y gallasai oediad a chamu tu hwnt i'r drefn gydnabyddedig beryglu'r Cynllun ar adeg pan mae cryn bwysau ar adnoddau Llywodraeth Cymru a chystadlu am yr adnoddau.

(x) Mynegwyd barn gwahanol gan aelodau'r Pwyllgor.

(a) Nodwyd barn rhai aelodau bod Llywodraeth y Cynulliad yn mynnu arbedion ac nad oedd synnwyr felly mewn ffafrio'r llwybr porffor. Pwysleisiwyd y byddai'r ffordd borffor yn rhedeg o fewn 12 metr i un tŷ. Oherwydd materion o'r fath, 'roeddynt am i ymweliad safle gael ei drefnu fel y byddai unrhyw effaith ar drigolion lleol yn cael ystyriaeth deg.

Ychwanegwyd bod angen ystyried buddion yn eu cyfanrwydd, gyda'r arbedion ariannol o safbwynt damweiniau yn cael eu cynnwys o fewn y ffigyrau yma. Ymhellach, nodwyd y dylid ystyried yr effaith ar Gaernarfon, a mynegwyd pryder parthed effaith allai'r llwybr porffor ei gael ar lif traffig yng nghyffiniau Cibyn.

(xi) Ar y llaw arall, nodwyd y byddai'r datblygiad yn fuddsoddiad enfawr fyddai o fudd i economi Gwynedd. Ychwanegodd y byddai hyn yn amlwg o safbwynt gweithwyr yn ne'r Sir oherwydd y byddai'r ffordd osgoi yn cael gwared â thrafferthion teithio pe byddai

swyddi i'w cael mewn rhannau eraill o Wunedd neu ym Môn ac yn creu cysylltiad rhwydd gyda'r A55.

Oherwydd manteision o'r fath, 'roedd pryder y byddai'r arian yn cael ei golli a nodwyd y byddai'n bosib lleisio barn parthed effeithiau ar gymunedau mewn ymchwiliad cyhoeddus.

Cyfeiriwyd at neges e-bost a dderbyniwyd oddi wrth Arweinydd y Cyngor yn datgan pryder ynglŷn â'r peryg o'r modd y gallai oediad olygu y byddai Llywodraeth Cymru yn cwestiynu'r datblygiad ac yna colli'r cynllun yn ei gyfanrwydd.

Yn ogystal, cyfeiriodd yr aelod at lythyr a dderbyniwyd oddi wrth y Gweinidog Llywodraeth Leol a Chymunedau yn cyfeirio at y camau fyddai'n cael eu cymryd cyn i benderfyniad ar y datblygiad fod yn derfynol.

(xii) Eiliwyd, ond disgynnodd cynnig oedd yn nodi *y dylid argymhell i Gabinet y Cyngor bod angen datgan nad yw'r Cyngor hwn yn fodlon bod pryderon trigolion lleol a chymunedau wedi cael eu hystyried, ac y dylid rhoi ystyriaeth i'r llwybr amgen melyn er diogelu cymunedau yn amgylchynu ardal Caernarfon wrth ddarparu ffordd osgoi sy'n galluogi gweddill y Sir i gysylltu hefo ffordd yr A55.*

(xiii) Nododd rhai aelodau y gellid cefnogi trigolion lleol mewn ymchwiliad cyhoeddus.

PENDERFYNWYD argymhell i Gabinet y Cyngor bod angen i'r Cyngor ofyn am gadarnhad gan y Gweinidog ei fod ef a'i swyddogion wedi rhoi sylw a phwysau priodol i'r holl agweddau perthnasol wrth ddewis y llwybr a ffafrir, a bydd cyfle teg i drigolion a chymunedau lleol, sydd wedi mynegi gwrthwynebiad i agweddau penodol, gyflwyno'r gwrthwynebiadau hynny a darparu ar gyfer ymchwiliad cyhoeddus.

4. STRATEGAETH WASTRAFF

i) Cyflwynwyd adroddiad yr Aelod Cabinet – Amgylchedd, y Cynghorydd W. Gareth Roberts, yn rhoi diweddariad ar y Strategaeth Wastraff.

ii) Ymatebodd yr Aelod Cabinet a'r Pennaeth Priffyrdd a Bwrdeistrefol yn briodol i sylwadau'r aelodau, a gwnaed y prif bwyntiau canlynol ganddynt :-

- Bod Cyngor Gwynedd wedi gostwng o'r 14eg safle i'r 20fed, (allan o 22 sir), mewn perthynas â chanran o wastraff a dirlenwyd, ond 'roedd y swyddogion a'r Aelod Cabinet yn hyderus y bydd y Cyngor yn cadw o fewn y lwfans tirlenwi ac yn osgoi dirwy;
- Bod rhai siroedd eraill wedi dewis dilyn system 'commingled' o gasglu deunyddiau ail-gylchu sy'n golygu bod y cyfan yn cael ei gasglu mewn un bocs. Gyda'r drefn yng Ngwynedd, sy'n cael ei ffafrio gan y Llywodraeth, mae'r preswylwyr yn didol y deunyddiau. Yn sgil hyn, gellir mynd gam ymhellach gyda'r drefn ail gylchu fel y bydd gwelliant yn amlycach yn y dyfodol;
- Bod ymgyrch ar y gweill i annog ychwaneg o drigolion Gwynedd y bin brown ar gyfer ail gylchu gwastraff bwyd;
- Bod y drefn o gasglu gwastraff bwyd yn lanwaith oherwydd bod y cynnwys mewn leiner;
- Byddai ymholiadau'n cael eu gwneud parthed diferion yn llifo o'r cerbydau casglu gwastraff gardd;
- Bod cerbydau casglu gwastraff wedi cael eu gwella ond bod angen gwaith pellach a gallai hyn eto leihau unrhyw drafferthion gyda'r diferion yn colli;

- Bod peiriannau gwell wedi eu prynu ar gyfer casglu gwastraff y bocsys glas er mwyn sicrhau bod llai o wastraff yn cael eu chwythu o'r cerbydau;
- Bod trefn bocs glas yn weithredol yn ysgolion cynradd y Sir ers peth amser a'i bod yn ddiweddar wedi ymestyn i'r ysgolion uwchradd;
- Bod pob ysgol yng Ngwynedd yn darparu'r gwastraff bwyd ar wahân a bod hyn yn hynod galonogol;
- Bod modd i breswylwyr wneud cais i gael hyd at 4 bocs glas;
- Bydd cynllun yn cael ei gyflwyno ym mis Chwefror i ymestyn yr hyn fydd yn cael ei gasglu fel y bydd yn cynnwys plastigion meddal gwael a'r cartons;
- Bod sylw'n cael ei roi i achosion pan mae gweithwyr sy'n casglu gwastraff yn rhuthro'n ormodol er bod hyn hefyd yn adlewyrchu prysurdeb;
- Bod rhaglen ar y gweill i ymdrin â chasglu gwastraff o fflatiau;
- Bod angen cynyddu gwastraff bwyd agesglir yn sylweddol er mwyn i'r orsaf newydd sy'n cael ei datblygu yn Llwyn Isa, Clynnog Fawr fod yn effeithlon.
- Bod pwysigrwydd mewn sicrhau bod darpariaethau fel y gellir ail gylchu cymaint â phosib;
- Dylid annog trigolion Gwynedd i ymroi o ddifri i'r gwaith o ail gylchu cymaint â phosib o ddeunyddiau;
- Bod y ganran gymharol isel o 30% y cant ar gyfer gwastraff i'w losgi wedi ei osod oherwydd bod hyn yn golygu bod mwy o ddeunyddiau, megis plastigion gwael, yn cael eu hail gylchu.
- Bod biniau a bocsys sy'n cael eu dychwelyd wedi torri, yn cael eu hail gylchu.

PENDERFYNWYD derbyn yr adroddiad gan nodi'r sylwadau a wnaed.

5. CLUDIANT

i) Cyflwynwyd adroddiad yr Aelod Cabinet – Amgylchedd yn ymdrin â'r sefyllfa ddiweddaraf o ran y broses o ail dendro a'r costau teithio i ddysgwyr. Nodwyd bod yr wybodaeth eisoes wedi cael ystyriaeth ym Mhwyllgorau Ardal Dwyfor a Meirionnydd a bod bwriad i'w gyflwyno gerbron Pwyllgor Ardal Arfon yn y dyfodol agos.

ii) Rhoddwyd cyfle i'r aelodau i gyflwyno sylwadau ac i ofyn cwestiynau. Ymatebodd y swyddogion a'r Aelod Cabinet yn briodol a gwnaed y prif bwyntiau canlynol :-

- Bod angen cloriannu'r gwahaniaeth rhwng gwneud teithiau rhwng dau le yn atyniadol o ran amser a'r posibilrwydd o fynd oddi ar y prif lwybr er mwyn codi teithwyr;
- Bod nifer sylweddol o wasanaethau'n cael eu rhedeg ar sail fasnachol gan y cwmnïau. Rôl y Cyngor, oedd ceisio llenwi'r bylchau gan ystyried cyfyngiadau ariannol a ffactorau eraill yn y rhwydwaith.
- Bod y sefyllfa'n wahanol pan mae gwasanaethau'n cael eu rhedeg ar ran yr awdurdod, ond bod rhaid ystyried y pwysigrwydd o gael rhwydwaith hyfyw;
- Bod llawer o'r gwasanaethau cyhoeddus yn cael eu darparu yn unol â galwadau bws sy'n cludo plant i'r ysgol ac yna, ar adegau eraill o'r dydd, caiff y cerbydau eu defnyddio ar gyfer gwasanaeth cyhoeddus;
- Gellid ystyried y posibilrwydd o ddefnyddio cludiant cymunedol yn hytrach nag ymestyn a newid y gwasanaeth bysiau'n sylweddol;
- Bod ystyriaeth yn cael ei roi i'r defnydd sy'n cael ei wneud o rai llwybrau bysiau ac y gallai rhai cael eu dileu, neu resymoli, os nad oes galw amdanynt. O safbwynt y posibilrwydd hwn, dylid ystyried y gwasanaeth tacsî;
- Bod gwasanaeth 'galw bws' yn rhedeg mewn rhai mannau, megis Penllyn, Bala, ond bod angen ystyried a yw'r math yma o wasanaeth yn gynaliadwy pan mae ond ambell unigolyn yn ei ddefnyddio;

iii) Nododd aelodau bod yr henoed, yn arbennig, angen gwasanaeth bws effeithiol a dibynadwy a'u bod yn wynebu costau aruthrol wrth ddefnyddio gwasanaethau eraill. Pwysleisiwyd ymhellach bod angen hysbysebu mwy ar wasanaethau mewn amgylchiadau o'r fath.

iv) Mewn ymateb, nodwyd bod rhaid gofyn a yw'n ddyletswydd ar y Cyngor i ddarparu gwasanaeth ar gyfer pob achos unigol o'r fath. Ychwanegwyd fod modd darparu'r gwasanaeth, ond byddai'n sicr o fod yn anodd ei gyflawni, gyda'r costau hefyd yn hawlio sylw.

v) Mewn ymateb i sylwadau pellach, cadarnhawyd y byddai trafodaethau'n cael eu cynnal parthed cludiant o gyffiniau Abermaw i Ysgol y Gader, Dolgellau.

PENDERFYNWYD derbyn yr adroddiad gan nodi'r sylwadau a wnaed.

6. YNNI GWYNT

i) Cyflwynwyd adroddiad gan Yr Aelod Cabinet - Cynllunio, Y Cynghorydd John Wyn Williams mewn ymateb i gwestiynau parthed melinau gwynt ger AHNE Llŷn a llythyr a dderbyniwyd gan Gyfeillion Llŷn yn datgan pryder ynglŷn â'r hyn maent yn ystyried yn fygythiad aruthrol i harddwch Llŷn yn sgil datblygiad y diwydiant ynni gwynt.

ii) Cyfeiriwyd yn benodol at Bolisi C26 Cynllun Unedol Gwynedd, sy'n ymdrin ag ynni gwynt, a nodwyd mai rôl y Pwyllgor Cynllunio oedd ystyried pob cais ar ei haeddiant ei hun, ac ystyried ardrowiad unrhyw ddatblygiad.

iii) Cadarnhawyd bod swyddogion y Cyngor wedi ateb llythyr Cyfeillion Llŷn ac wedi trefnu i'w cyfarfod i ystyried y Polisi. Cyfeiriwyd at y Canllawiau Cynllunio Atodol, fydd yn mynd allan am ymgynghoriad yn y dyfodol agos, ac esboniwyd mai bwriad y Canllawiau yw rhoi mwy o gig ar yr asgwrn fel y bydd yn haws i bawb ddehongli'r Polisi.

iv) Ymhelaethodd y Pennaeth Rheoleiddio bod angen ystyried y Cynllun Datblygu Unedol yn ei gyfanrwydd, yn hytrach na chyfyngu ystyriaeth i un polisi, wrth ystyried cais cynllunio. Hefyd, mae angen cadw mewn cof bod Polisiau Cenedlaethol yn rhan o gyd-destunyr asesiad o bob cais cynllunio.

v) Ychwanegodd bod aelodau'r Pwyllgor Cynllunio wedi ymweld â safleoedd cyn dod i benderfyniad ar geisiadau am felinau gwynt o faint penodol a bod hyn yn rhoi arweiniad o werth iddynt.

vi) Mewn ymateb i ymholiad, eglurwyd mai Ystâd y Goron a'r Llywodraeth sydd gyda'r awdurdod i ymdrin â datblygiadau melinau gwynt yr ochr draw i linell isaf y llanw. Byddai'r Awdurdod Cynllunio'n ymdrin ag unrhyw ddatblygiad neu effaith ategol ar y tir.

vii) Galwyd am gryfhau'r Polisi mewn perthynas â ffermydd gwynt, ac mewn ymateb, nodwyd bod y Polisi presennol yn nodi mai cynlluniau ynni adnewyddol /melinau gwynt ar raddfa fechan neu rai cymunedol sy'n cynhyrchu hyd at 5MW sy'n cael eu cefnogi yn y Cynllun Datblygu Lleol. Disgwylir i'r Canllawiau Cynllunio Atodol roi eglurhad manylach ar hyn.

PENDERFYNWYD derbyn yr adroddiad gan nodi'r sylwadau.

Dechreuodd y cyfarfod am 10.00am a daeth i ben am 1.40pm